

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Sondaj privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației

---

Februarie 2024

Sondaj* privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației

Trimestrul IV 2023

Februarie 2024

---

* A se vedea Anexa și notele metodologice pentru aspecte legate de caracteristicile și terminologia folosite în sondaj (<http://www.bnro.ro/Anexe--6352.aspx>).

NOTĂ

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României

Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București

tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2458-0538

Cuprins

Sinteză	5
<hr/>	
1. Creditarea companiilor nefinanciare	5
<hr/>	
1.1. Standardele de creditare	5
1.2. Termenii creditării	7
1.3. Cererea de credite	8
1.4. Evoluții ale riscului de credit asociat creditării companiilor nefinanciare	9
2. Creditarea populației	11
<hr/>	
2.1. Standardele de creditare	11
2.2. Aspecte specifice creditării ipotecare (achiziția de locuințe și terenuri)	12
2.3. Aspecte specifice creditului de consum	16
Anexă	18

Sinteză

Pentru T4 2023, băncile au raportat menținerea constantă a standardelor de creditare pentru împrumuturile și liniile de credit acordate companiilor nefinanciare, precum și pentru creditele imobiliare. În cazul creditelor de consum a fost raportată o ușoară relaxare a standardelor de creditare, pe fondul creșterii bonității clienților. În ceea ce privește T1 2024, similar evoluțiilor din T4 2023, instituțiile de credit anticipează menținerea constantă a standardelor de creditare pentru creditele acordate companiilor și pentru cele imobiliare acordate populației, în timp ce pentru cele pentru consum este așteptată o ușoară înăsprire.

Instituțiile de credit au indicat creșterea cererii de credite din partea companiilor nefinanciare. În cazul populației, evoluțiile consemnate au fost mixte. În timp ce în cazul creditelor imobiliare a fost raportată o creștere a cererii, pentru cele de consum cererea s-a diminuat. Pentru T1 2024, băncile se așteaptă la o menținere cvasiconstantă a cererii de credite din partea companiilor nefinanciare, concomitent cu o creștere a cererii de credite din partea populației pentru ambele categorii, imobiliare și de consum.

1. Creditarea companiilor nefinanciare

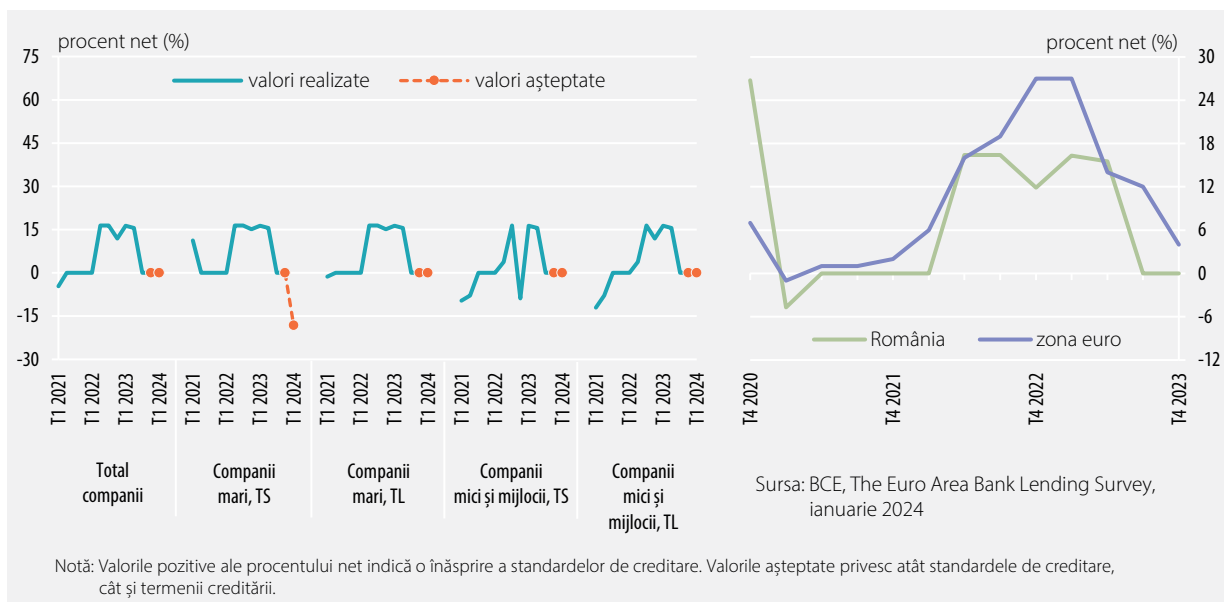
1.1. STANDARDELE DE CREDITARE

Băncile autohtone au indicat și în T4 2023 menținerea constantă a standardelor de creditare pentru împrumuturile și liniile de credit acordate companiilor nefinanciare la nivel agregat, conform așteptărilor din trimestrul anterior. În același timp, a fost raportată menținerea neschimbată a standardelor de creditare și pentru segmentele IMM și corporații, indiferent de maturitate (Grafic 1.1). Pentru T1 2024, respondenții se așteaptă la menținerea standardelor de creditare pentru împrumuturile și liniile de credit acordate companiilor nefinanciare la nivel agregat, cât și IMM, indiferent de maturitate. În cazul corporațiilor, este așteptată relaxarea standardelor de creditare pentru împrumuturile pe termen scurt (-18 la sută procent net), concomitent cu menținerea acelor pentru împrumuturile pe termen lung.

Instituțiile de credit din zona euro au raportat înăsprirea standardelor de creditare pentru împrumuturi sau linii de credit acordate companiilor nefinanciare și în T4 2023, pentru al 11-lea trimestru consecutiv, însă într-o manieră mai redusă față de T3 2023 (-4 la sută procent net față de -12 la sută procent net). În sensul înăsprirei standardelor de creditare au acționat în special percepțiile băncilor cu privire la perspectiva economică și la situațiile firmelor, iar ceilalți factori au fost, în general, neutri. Cererea de împrumuturi din partea companiilor nefinanciare a continuat să se reducă în

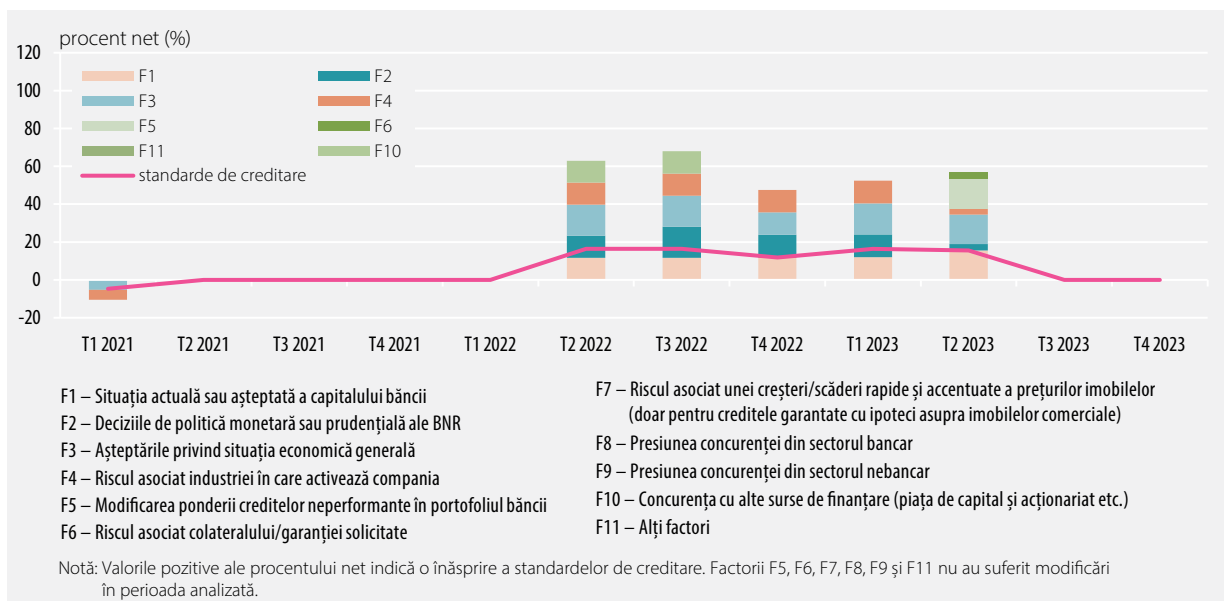
T4 2023 (-20 la sută procent net), pe baza creșterii ratelor dobânzilor, precum și a reducerii investițiilor în active fixe. Pentru T1 2024, băncile din zona euro se așteaptă la continuarea înăsprii standardelor de creditare pentru împrumuturile și liniile de credit acordate firmelor, dar la o creștere a cererii de credite din partea acestora.

Grafic 1.1. Modificări ale standardelor de creditare

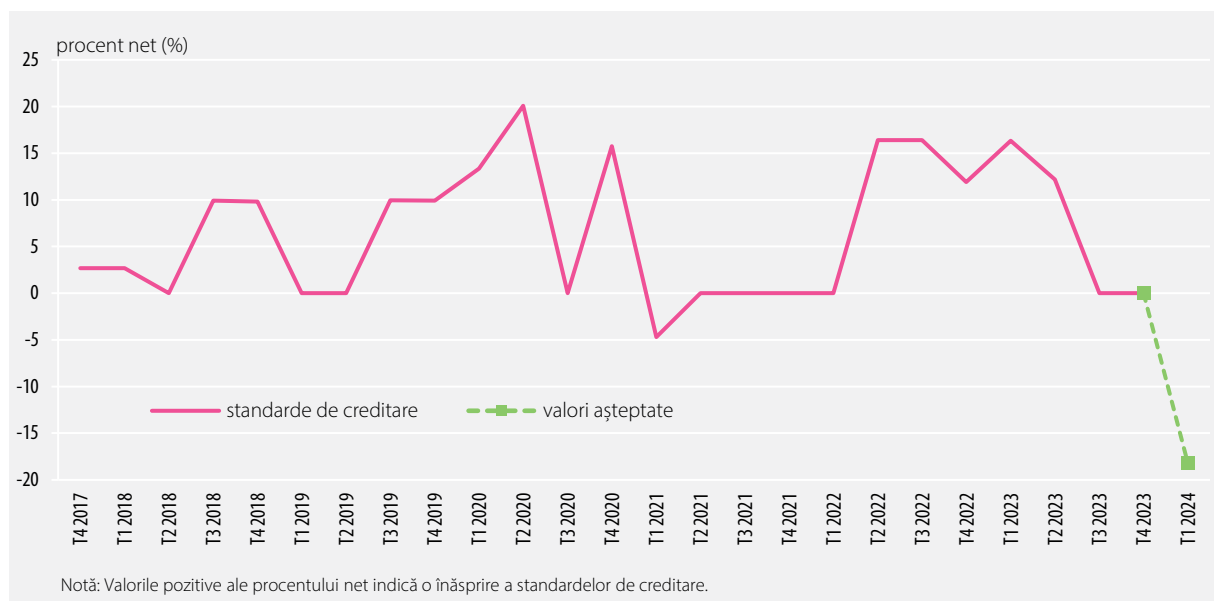
Băncile respondente au raportat faptul că niciun factor nu a acționat semnificativ asupra standardelor de creditare în T4 2023 (Grafic 1.2).

Grafic 1.2. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

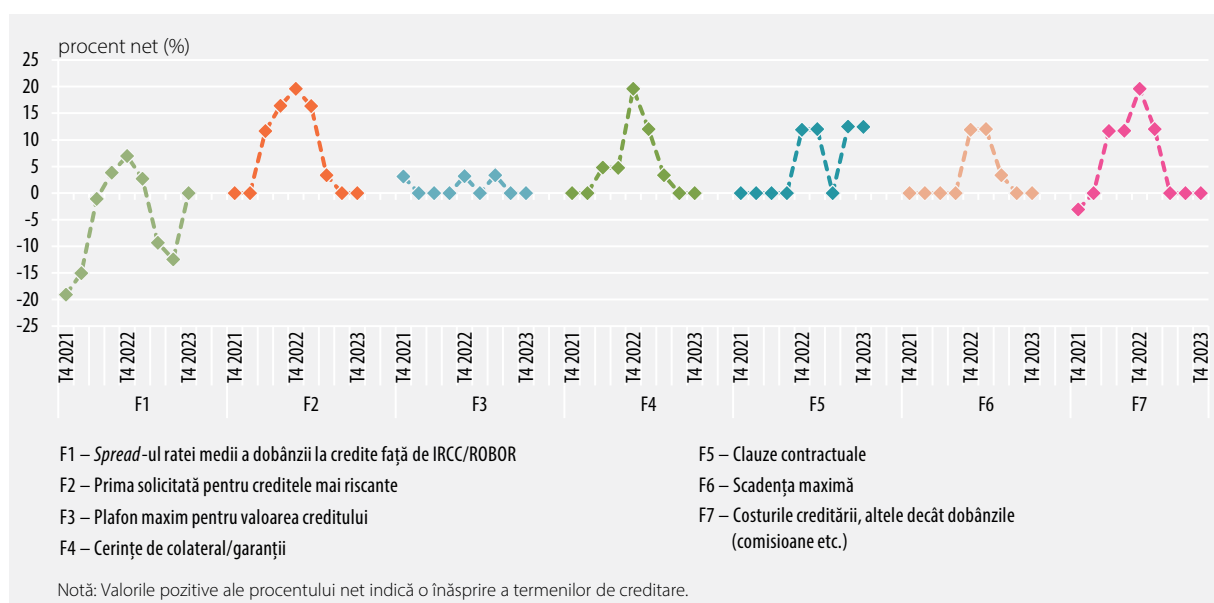
Totodată, instituțiile de credit au indicat menținerea constantă a standardelor de creditare în T4 2023 și în cazul creditelor garantate cu ipotecă asupra imobilelor comerciale. Pentru T1 2024, este așteptată relaxarea standardelor de creditare pentru această categorie de împrumut (-18 la sută procent net) (Grafic 1.3).

Grafic 1.3. Modificări trimestriale ale standardelor de creditare pentru credite garantate cu ipotecă asupra imobilelor comerciale

1.2. TERMENII CREDITĂRII

Grafic 1.4. Modificarea termenilor contractelor de creditare

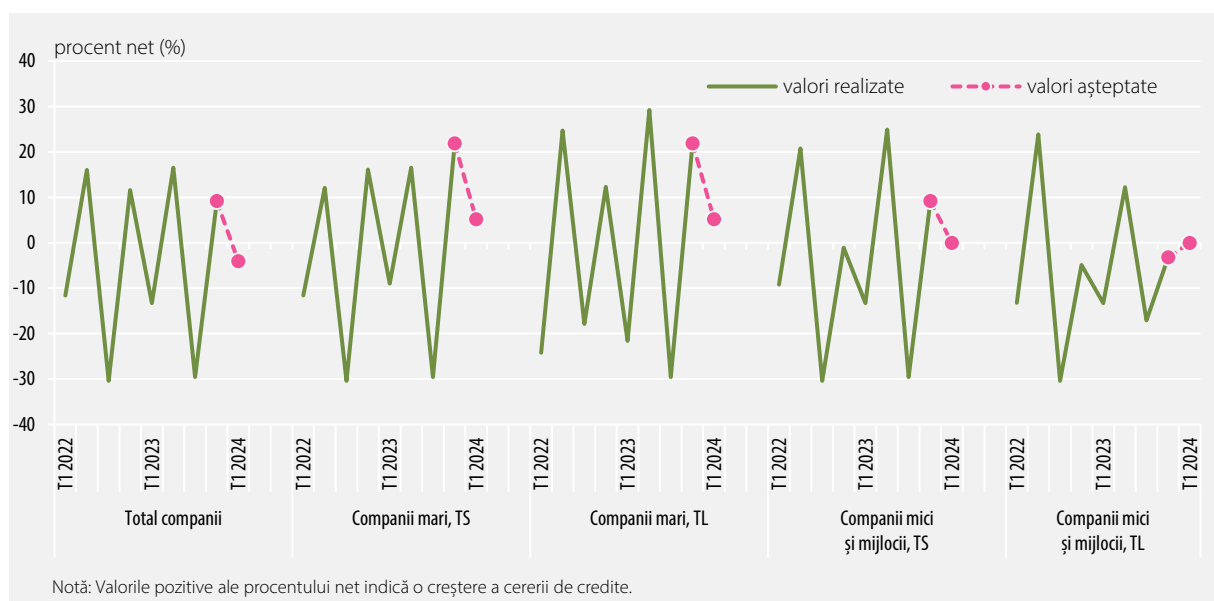

În T4 2023, un singur termen al creditării a avut o evoluție în sensul înăsprii, respectiv clauzele contractuale (+12 la sută procent net), similar trimestrului anterior (Grafic 1.4).

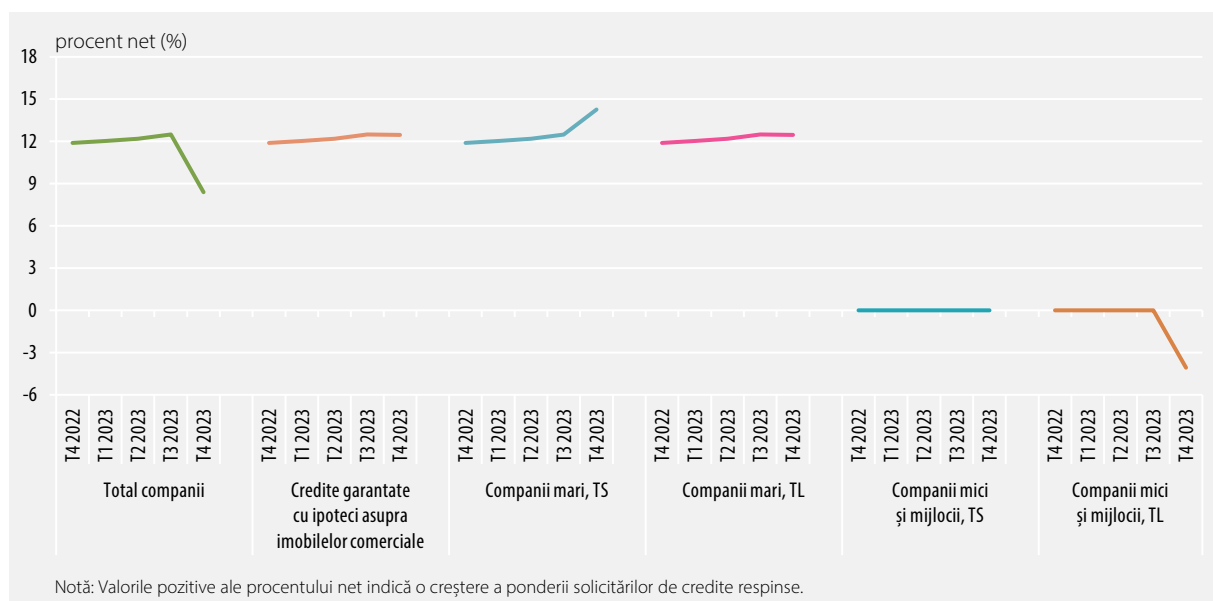
1.3. CEREREA DE CREDITE

Instituțiile de credit autohtone au raportat creșterea cererii de credite din partea companiilor nefinanciare la nivel agregat în T4 2023 (9 la sută procent net), în linie cu așteptările prezentate în cadrul *Sondajului* anterior. În structură, a fost indicată majorarea cererii de credite din partea corporațiilor, indiferent de maturitate (22 la sută procent net). Pentru segmentul IMM, băncile au raportat creșterea cererii de credite pe termen lung (9 la sută procent net) și o ușoară reducere a cererii de credite pe termen scurt (-3 la sută procent net). În ceea ce privește T1 2024, peste 87 la sută dintre băncile respondente anticipează menținerea nemodificată a cererii de credite din partea companiilor nefinanciare, atât la nivel agregat, cât și pentru segmentele IMM și corporații (Grafic 1.5).

Grafic 1.5. Dinamica cererii de credite

Similar *Sondajelor* anterioare, dar într-o proporție mai scăzută, în T4 2023 băncile au raportat creșterea ponderii creditelor solicitate și respinse din partea companiilor nefinanciare la nivel agregat (8 la sută procent net). Pentru împrumuturile pe termen scurt acordate IMM această pondere a rămas nemodificată, iar pentru cele pe termen lung s-a redus ușor (-4 la sută procent net) (Grafic 1.6).

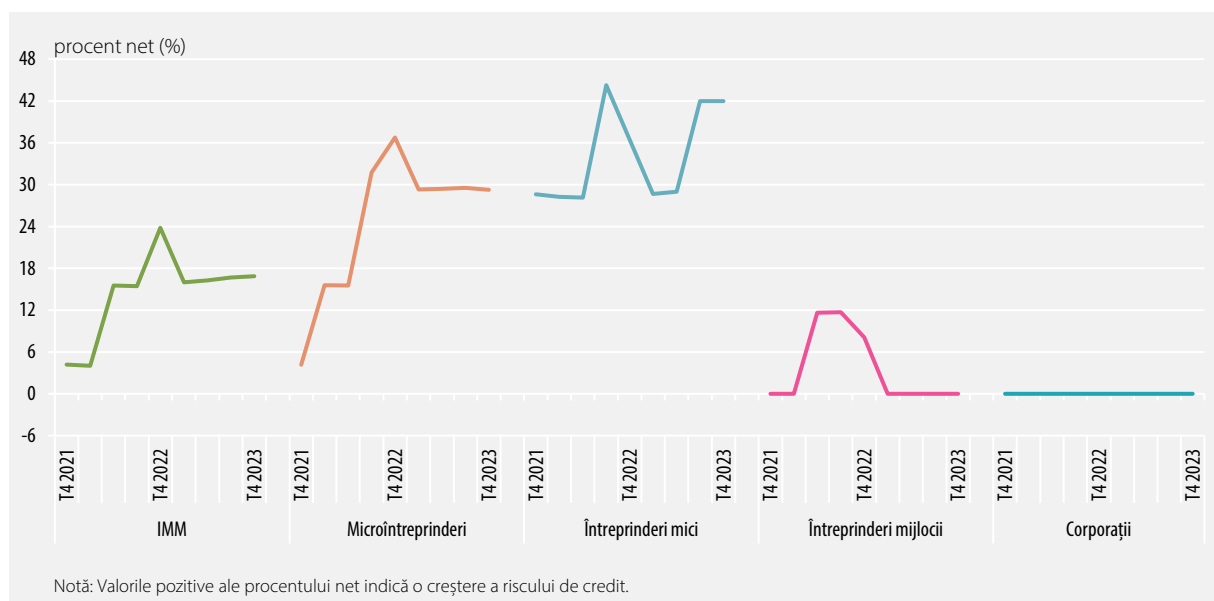
Grafic 1.6. Evoluția ponderii solicitărilor de credite respinse

1.4. EVOLUȚII ALE RISCULUI DE CREDIT ASOCIAT CREDITĂRII COMPANIILOR NEFINANCIARE

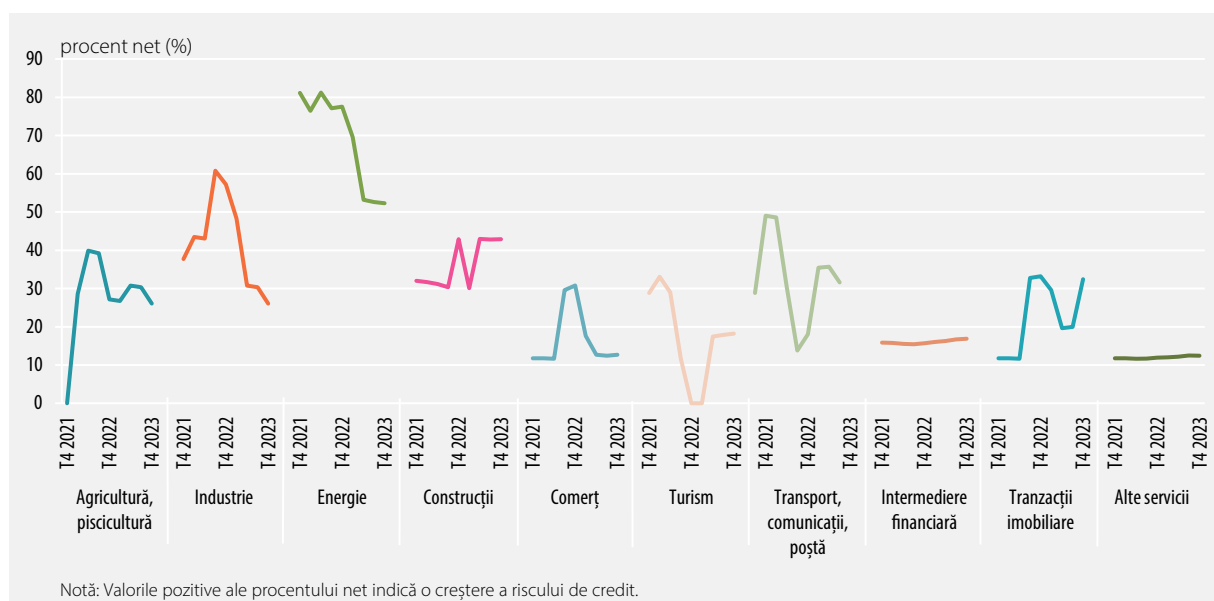
Similar *Sondajelor* precedente, și în T4 2023 băncile au raportat în unanimitate menținerea constantă a riscului de credit asociat împrumuturilor acordate corporațiilor. Pentru IMM, riscul de credit a fost evaluat, în continuare, în creștere moderată față de trimestrul anterior (17 la sută procent net) (Grafic 1.7). Din perspectiva dimensiunii IMM, în acest trimestru, băncile au considerat întreprinderile mici ca fiind cele mai riscante (42 la sută procent net), urmate de microîntreprinderi (29 la sută procent net). Riscul de credit asociat creditării întreprinderilor mijlocii a rămas nemodificat față de trimestrul precedent.

Din punct de vedere sectorial, băncile au indicat creșterea riscului de credit pentru 8 din cele 10 sectoare luate în considerare (peste 15 la sută procent net) (Grafic 1.8). Cel mai riscant sector a fost considerat, și în acest trimestru, cel energetic (52 la sută procent net, identic cu T3 2023), urmat de construcții (43 la sută procent net, identic cu cel din T3 2023) și tranzacții imobiliare (32 la sută procent net, în creștere față de 20 la sută procent net în T3 2023). Pentru două dintre sectoare, respectiv comerț și alte servicii, riscul de credit a rămas relativ constant față de trimestrul precedent (Grafic 1.8).

Grafic 1.7. Evoluția riscului de credit pe tipuri de companii

Grafic 1.8. Evoluția riscului de credit pe ramuri de activitate

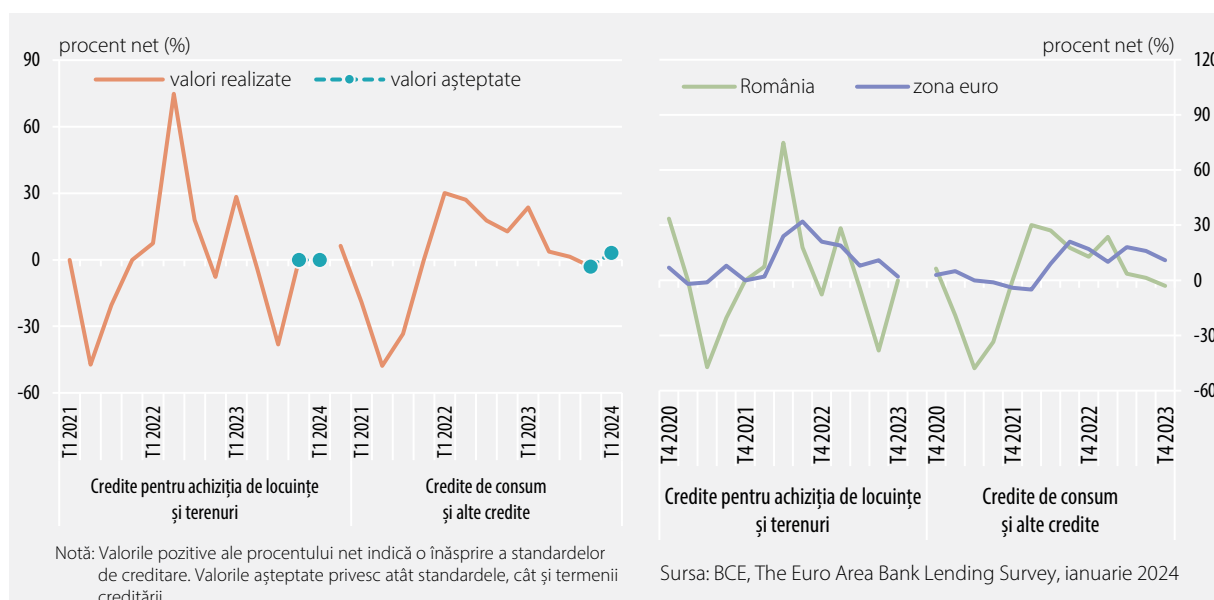
Nivelul pierderii în caz de nerambursare (LGD) a înregistrat o contracție de 4 puncte procentuale față de trimestrul anterior până la valoarea de 39 la sută. În afara sectoarelor imobiliare și utilități, toate celelalte sectoare au consemnat reduceri ale nivelului LGD. Cel mai ridicat nivel al acestui indicator a fost înregistrat pentru sectorul utilități (52 la sută).

2. Creditarea populației

2.1. STANDARDELE DE CREDITARE

În T4 2023, instituțiile de credit autohtone au păstrat nemodificate standardele de creditare pentru împrumuturile imobiliare acordate populației, fiind raportată o ușoară relaxare a celor pentru creditele destinate consumului (-3 la sută procent net). Pentru T1 2024, este estimată menținerea constantă a standardelor de creditare pentru cele dintâi și o ușoară înăsprire pentru cele din urmă (Grafic 2.1).

Grafic 2.1. Modificarea standardelor de creditare a populației

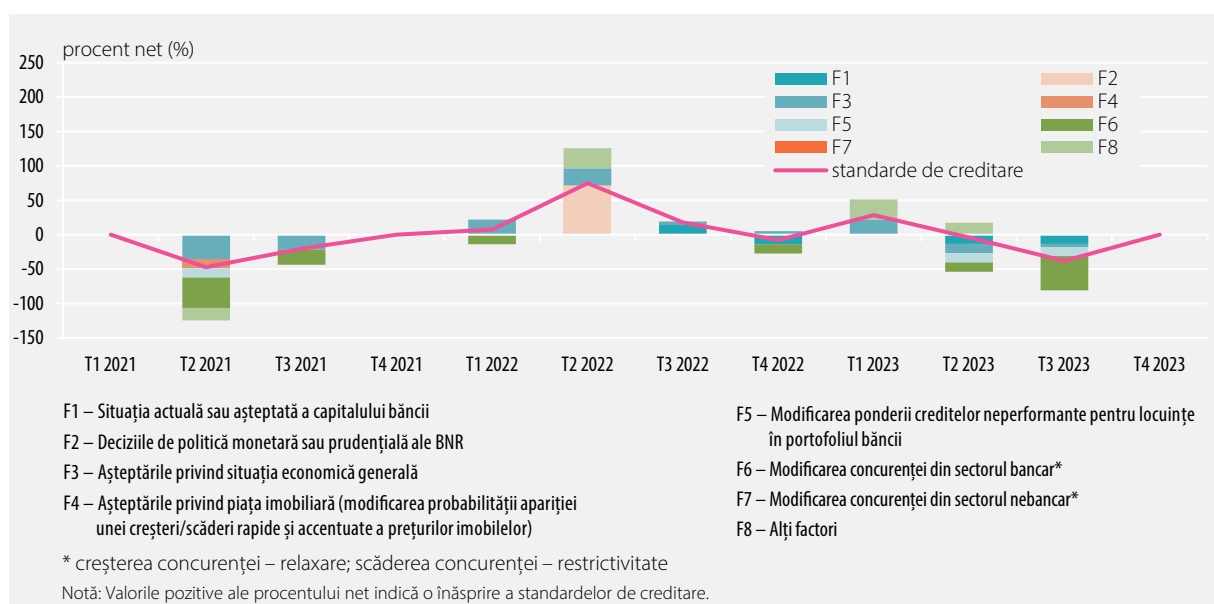
La nivelul zonei euro, băncile au raportat o nouă înăsprire a standardelor de creditare pentru împrumuturile acordate populației în T4 2023, înăsprirea fiind mai pronunțată în cazul creditelor destinate consumului. Percepțiile privind creșterea nivelului de risc au contribuit, în principal, la această evoluție în ceea ce privește ambele categorii de împrumuturi. Toleranța la risc mai scăzută a băncilor a determinat, de asemenea, înăsprirea standardelor de creditare pentru segmentul de consum. Pentru T1 2024, este așteptată o nouă înăsprire la nivelul creditelor acordate populației. Cererea pentru credite a continuat să scadă, însă mai puțin pronunțat față de trimestrul precedent, atât pentru creditele destinate achiziției de locuințe, cât și pentru cele de consum, pe fondul nivelului ratelor de dobândă și al încrederii consumatorilor. Pentru T1 2024 se previzionează o creștere a cererii pentru împrumuturi imobiliare pentru prima dată din T1 2022 și o nouă scădere a cererii pentru creditele aferente consumului.

Pierderea medie în caz de nerambursare (LGD) pentru creditele populației aflate în stare de nerambursare a crescut ușor (+0,9 puncte procentuale), ajungând la 42,7 la sută în T4 2023. Toate categoriile de credite au contribuit la această evoluție, cu precădere cardurile de credit, care au consemnat o creștere a valorii LGD de +7,2 puncte procentuale, urmate de creditele de consum negarantate (+2,7 puncte procentuale).

2.2. ASPECTE SPECIFICE CREDITĂRII IPOTECARE (ACHIZIȚIA DE LOCUINȚE ȘI TERENURI)

În T4 2023, factorii care determină standardele de creditare aferente împrumuturilor destinate achiziției de locuințe și terenuri s-au menținut constanți în ultimul trimestru al anului 2023 (Grafic 2.2).

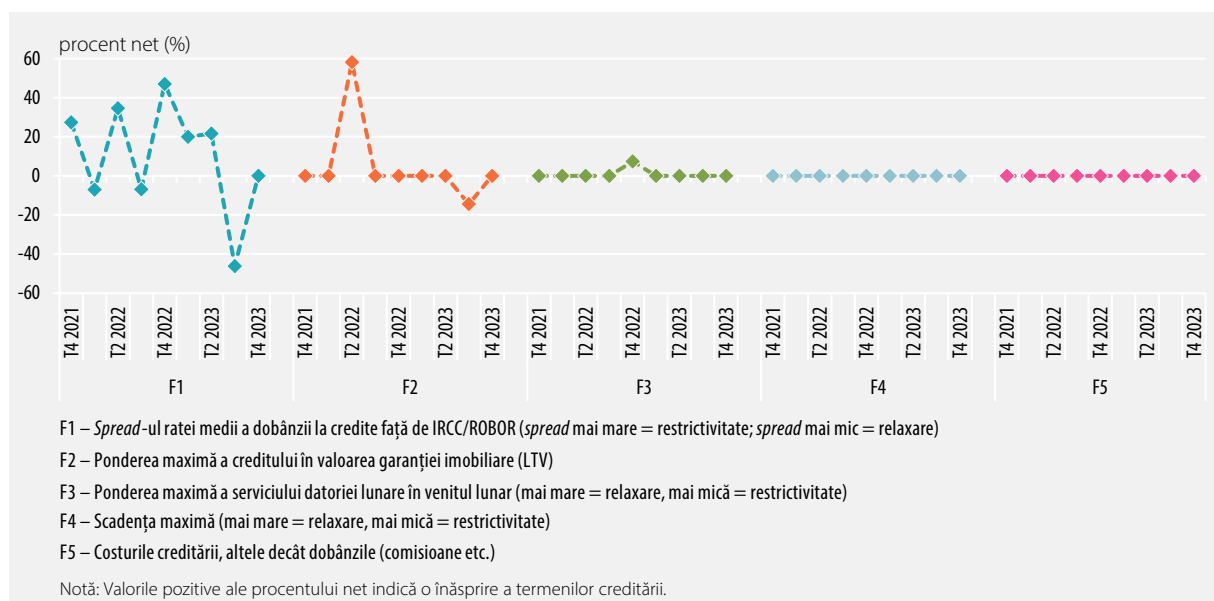
Grafic 2.2. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

(i) Termenii creditării

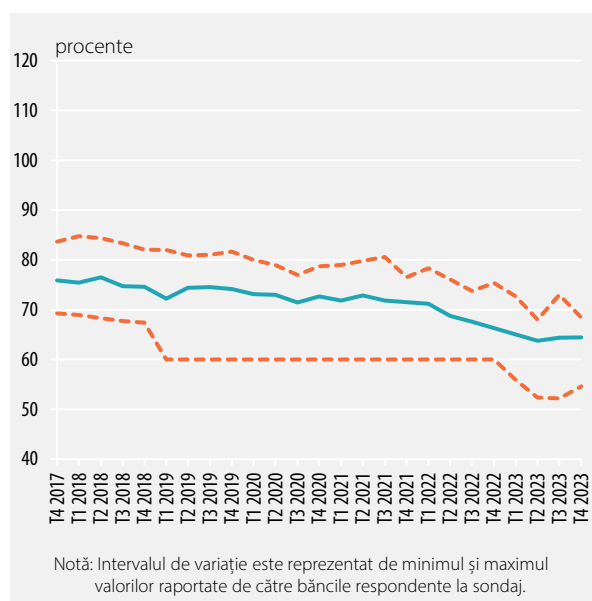
Referitor la termenii contractelor de credit imobiliar, în T4 2023 aceștia au rămas nemodificați (Grafic 2.3).

Grafic 2.3. Termenii creditării ipotecare

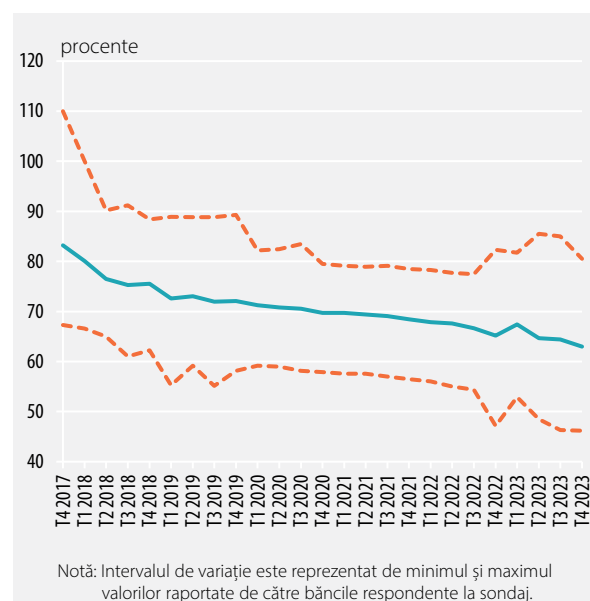

Valoarea medie a indicatorului LTV (*loan-to-value*) s-a menținut la nivelul de 64 la sută în T4 2023 pentru creditele nou-acordate în ultimele trei luni. În cazul creditelor totale acordate, acesta s-a diminuat cu 1 punct procentual, ajungând la valoarea de 63 la sută (Graficele 2.4 și 2.5).

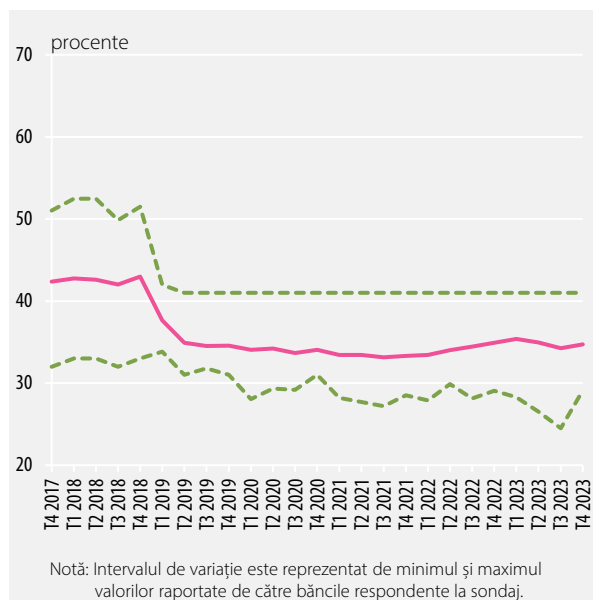
Grafic 2.4. LTV – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru creditele ipotecare nou-acordate în trimestrul analizat

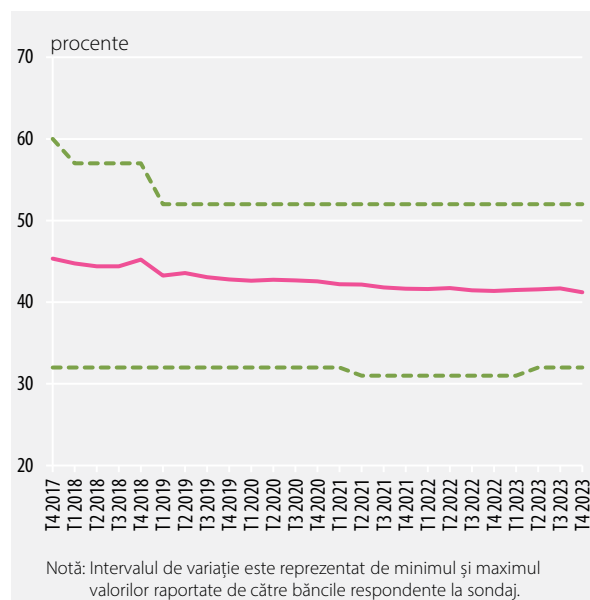
Grafic 2.5. LTV – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru total credite ipotecare acordate

Grafic 2.6. Grad de îndatorare – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru creditele ipotecare nou-acordate în trimestrul analizat

Grafic 2.7. Grad de îndatorare – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru total credite ipotecare acordate

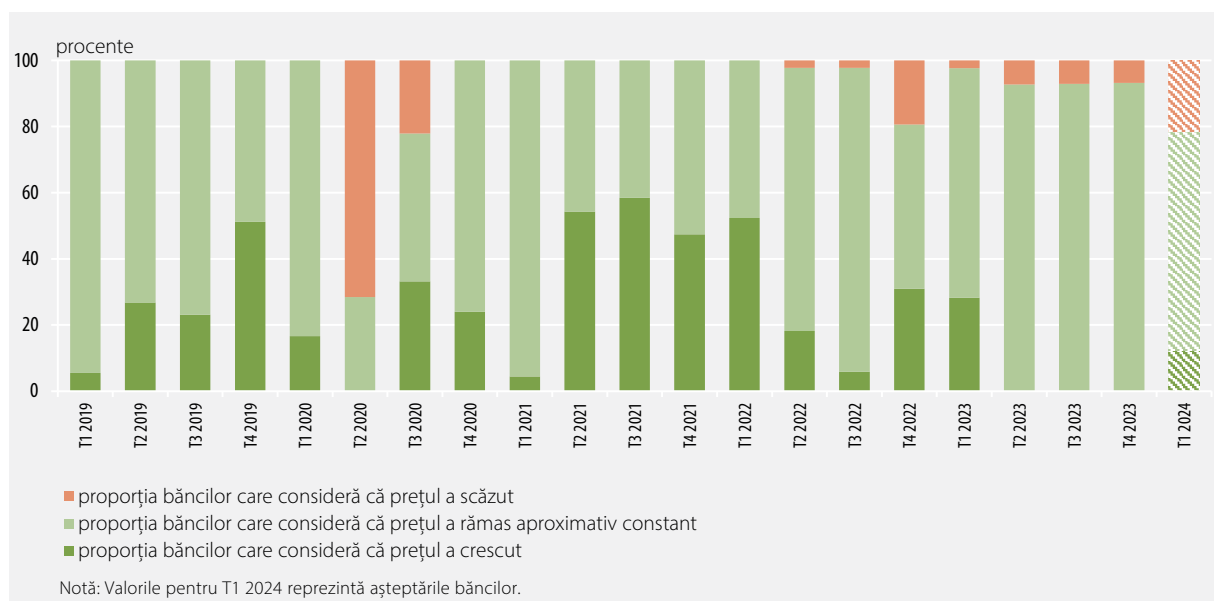
Nivelul mediu al gradului de îndatorare a populației (DSTI) s-a diminuat ușor în T4 2023, cu 1 punct procentual, atât pentru creditele nou-acordate, cât și pentru creditele totale acordate, înregistrând 35 la sută și, respectiv, 41 la sută (Graficele 2.6 și 2.7).

(ii) Evoluția cererii de credite ipotecare și a prețurilor locuințelor

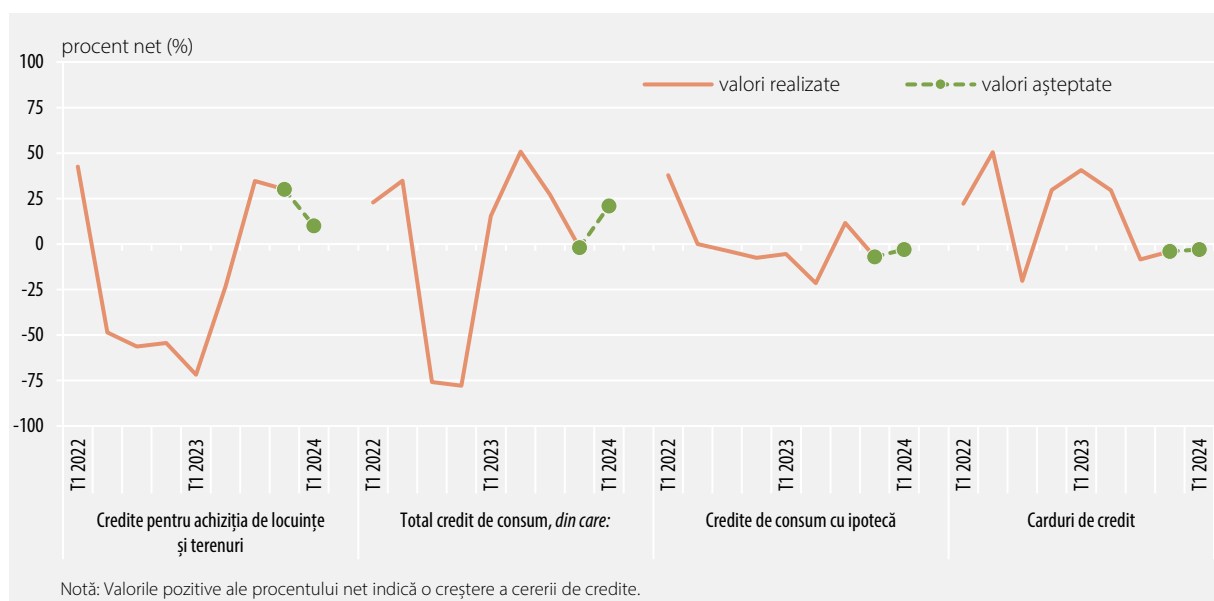
Majoritatea băncilor susțin că prețul mediu pe metru pătrat al unei locuințe a rămas constant în T4 2023, doar 6,8 la sută indicând o scădere într-o anumită măsură. Perspectivele privind piața imobiliară din T1 2024 sunt de menținere a prețului mediu conform a 66,2 la sută dintre respondenți, 21,5 la sută estimând un preț mai mic, iar 12,3 la sută un preț în creștere (Grafic 2.8).

Cererea pentru credite destinate achiziției de locuințe și terenuri a avut o creștere importantă (30 la sută procent net). De asemenea, instituțiile respondente se așteaptă la continuarea tendinței în trimestrul următor, însă într-o măsură mai redusă (Grafic 2.9).

Grafic 2.8. Evoluția prețurilor locuințelor conform aprecierii băncilor

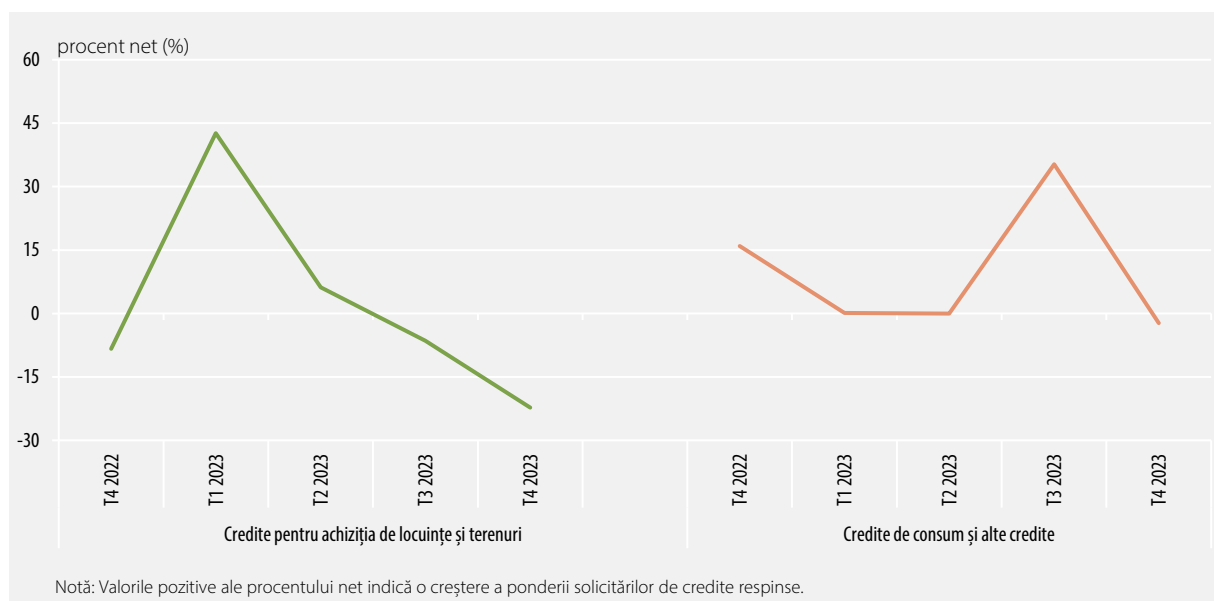

Grafic 2.9. Modificarea cererii de credite

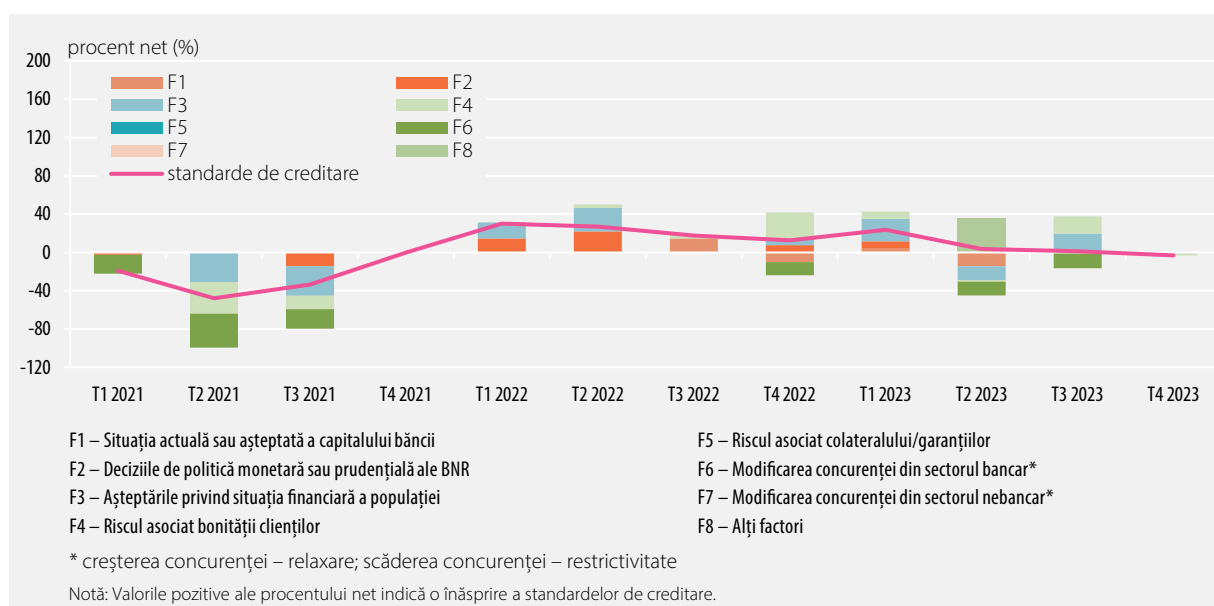
Grafic 2.10. Evoluția ponderii solicitărilor de credite respinse

Evoluției favorabile a cererii de credite se adaugă și diminuarea ponderii creditelor solicitate de către persoane fizice și respinse de către instituțiile bancare pentru împrumuturile destinate achiziției de locuințe (-22,3 la sută procent net), Grafic 2.10.

2.3. ASPECTE SPECIFICE CREDITULUI DE CONSUM

Grafic 2.11. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

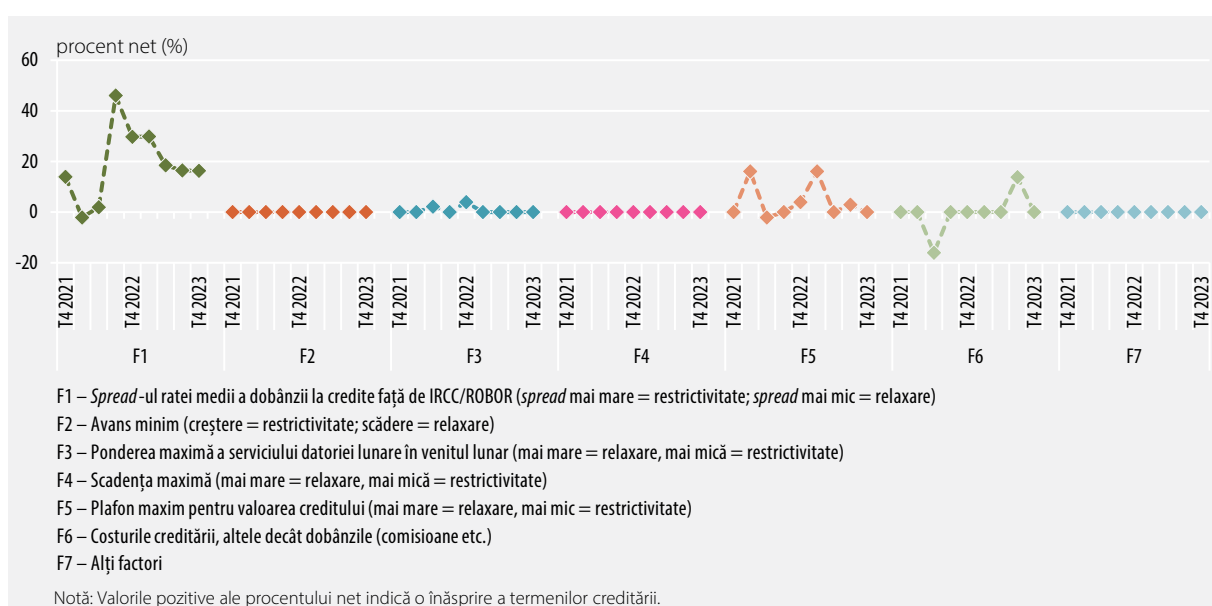

Unicul factor ce a acționat, în sensul relaxării, la nivelul standardelor de creditare pentru creditele de consum din T4 2023 a fost riscul asociat bonității clienților (-3,2 la sută procent net) (Grafic 2.11).

(i) Termenii creditării

Referitor la termenii contractelor de credit de consum, unicul factor de influență în T4 2023, în sensul înăsprirea, a fost *spread*-ul ratei medii a dobânzii la credite față de IRCC/ROBOR (16,4 la sută procent net), Grafic 2.12.

Grafic 2.12. Termenii creditului de consum

(ii) Evoluția cererii de credit de consum

Gospodăriile și-au diminuat cererea de credite de consum în T4 2023 (-2 la sută procent net). Segmentul creditelor de consum fără ipotecă a consemnat cea mai însemnată scădere a cererii (-18 la sută procent net), urmate de cele cu ipotecă (-7 la sută procent net) și de cardurile de credit (-4 la sută procent net), Grafic 2.9.

Anexă

Sondajul este efectuat trimestrial de BNR în lunile ianuarie, aprilie, iulie și octombrie. Are la bază un chestionar (publicat în cadrul analizei din mai 2008) care este transmis primelor 10 bănci alese după cota de piață aferentă creditării companiilor și populației. Aceste instituții dețin aproximativ 80 la sută din creditarea acestor sectoare.

Chestionarul este structurat în două secțiuni, urmărind distinct caracteristicile creditului către (A) companii nefinanciare și (B) populație. Întrebările vizează opiniile băncilor privind evoluția:

- standardelor de creditare (normele interne de creditare sau criteriile ce ghidează politica de creditare a instituțiilor de credit);
- termenilor și condițiilor de creditare (obligațiile specifice agreate de creditor și debitor în contractul de credit încheiat, de ex.: rata dobânzii, colateralul, scadența etc.);
- riscurilor asociate creditării;
- cererii de creditare;
- altor detalii specifice creditării (așteptări privind prețul mediu pe metru pătrat al unei locuințe, ponderea serviciului datoriei în venitul populației, ponderea creditului în valoarea garanției ipotecare etc.).

Răspunsurile la întrebări sunt analizate din perspectiva procentului net (sold conjunctural).

În cazul întrebărilor care se referă la standardele de creditare, procentul net reprezintă diferența dintre procentul băncilor care au raportat înăsprirea standardelor și procentul băncilor care au raportat relaxarea acestora. Un procent net pozitiv semnalează că o proporție mai mare de bănci au înăspriș standardele de creditare, în timp ce un procent net negativ presupune că o proporție mai mare de bănci au relaxat standardele de creditare.

În cazul întrebărilor care se referă la cererea de credite, procentul net reprezintă diferența dintre procentul băncilor care au raportat creșterea cererii de credite și procentul băncilor care au raportat scăderea acestora. Un procent net pozitiv semnalează că o proporție mai mare de bănci a raportat creșterea cererii de credite, în timp ce un procent net negativ presupune că o proporție mai mare de bănci a raportat scăderea cererii de credite. Procentul net este calculat ținându-se cont de cota de piață a băncilor respondente. În mod similar sunt tratate răspunsurile și la celelalte întrebări, cu specificația că în notele graficelor sunt explicate valorile pozitive ale procentului net.

Opiniile acoperă evoluțiile din ultimele trei luni, iar așteptările se referă la următoarele trei luni.

